



FRIVILLIGHETNORGE

Statusrapport for frivilligheten og Frivillighet Norges årsrapport 2014



Når er frivilligheten fri?

Forsiden:
Andreas (7 år) ville også hjelpe til med å bygge varde i
Jorunheimen. (Foto: Yngvild Linnea Andalsvik, DNT)

Årets årsrapport
fra Frivillighet Norge

består av to deler: en statusrapport for frivilligheten og den tradisjonelle årsrapporten. Da medlemsorganisasjonene i 2013 vedtok en ny strategi for Frivillighet Norge, var et av tiltakene å «utvikle indikatorer og undersøke utviklingen i medlemsorganisasjonenes rammebetingelser [og] holde politikerne enda mer til ansvar for organisasjonenes rammebetingelser». Statusrapporten bidrar til nettopp dette. Her går vi gjennom frivillighetens økonomiske rammebetingelser, status for forenklingsarbeidet, hvor forutsigbare organisasjonenes rammebetingelser er, status for forskning om frivillighet og status for frivillighetspolitikken i kommunene. I rapporten baserer vi oss på forskning, data fra medlemsorganisasjonene, informasjon fra Regjeringen, Frivillighetsbarometeret og vår egen kunnskap om sektoren opparbeidet gjennom 10 års drift. Vi peker også på kunnskapshull som bør tettes, slik at både frivillige organisasjoner, politikere og byråkrater får den kunnskapen de trenger om status for frivilligheten.

Vi håper statusrapporten vil bli et nyttig verktøy for alle som er opptatt av frivillighetens betingelser i Norge, og at den gir et godt grunnlag for arbeidet med å skape

større rom for frivilligheten
i årene som kommer.

Innhold

Generalsekretærens forord: Når er frivilligheten fri?	4
Del 1 – Statusrapport for frivilligheten	
Frivillighetens økonomiske rammevilkår	6
Forenkling og forutsigbarhet	10
Forskning på omfanget av frivillig aktivitet	14
Det gode nærmiljø	16
Del 2 – Frivillighet Norges årsrapport	
2014 i korthet	13
Styret	14
Årsmøte og nettverks- og arbeidsgruppemøter	16
Råd og utvalg	17
Høringsuttalelser	17
Sekretariatet	18
Resultat	20
Balanse	22
Medlemsorganisasjoner pr 31.12.2014	23

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for frivillige virksomheter. Vi arbeider for bedre rammevilkår for frivillige organisasjoner og økt forståelse for den store, viktige frivillige innsatsen i samfunnet.

Når er frivilligheten fri?

Det er blitt sagt at «frivilligheten lever av lyst og dør av tvang». Med det vil en uttrykke et spesielt særpreg med arbeidet i frivillig og ideell sektor. Først og sist handler det om frihet og initiativ nedenfra. Frivilligheten gir av seg selv, på egne premisser – som oftest til fellesskapets beste. Vi er glade for at dette viktige budskapet også er tydelig i Sundvolden-erklæringen og Frivillighetserklæringen, som regjeringen la fram før jul. Men hva betyr det egentlig at frivilligheten er uavhengig og fri?

Utgangspunktet for organisasjonenes krav om en uavhengig stilling er organisasjonsfriheten. Reell organisasjonsfrihet forutsetter uavhengige organisasjoner som er selveiende og selvstyrt. Det er myndighetenes ansvar å sørge for at det skal være så enkelt å etablere, styre og drive organisasjonen at organisasjons-

friheten er reell. Det er et styreansvar å sørge for at organisasjonen har ressurser til arbeidet med å realisere formålet sitt og for at tilgjengelige ressurser brukes til å realisere formålet. Det er slik styret ivaretar organisasjonens uavhengige stilling.

I praksis er frivilligheten – det vil si all den aktivitet som finner sted i regi av



Foto: Espen Faugstad

frivillige organisasjoner og ideelle stiftelser uten tanke på egen økonomisk fortjeneste – avgjørende for et velfungerende demokrati og for velferden i samfunnet vårt. Det sier seg selv at organisasjonenes kapasitet til å fylle disse rollene svekkes når store ressurser brukes på å skaffe nye ressurser; enten det skjer i form av innsamling eller annet inntektsskapende arbeid, deltakelse i kostnadskrevede anbudskonkurranser om offentlige anskaffelser og tilskudd eller på å utforme omfattende prosjektsøknader til det offentlige; private bedrifter eller utdelende stiftelser. Som hovedansvarlig for demokratiet og velferden strekker det offentliges ansvar seg derfor lengre enn til å sørge for organisasjonsfrihet alene. Offentlige myndigheter plikter å stimulere til mangfold og aktivitet i frivillig sektor gjennom å bidra til at organisasjonene bruker ressursene sine direkte på formålet,

slik at de fortsatt kan være en hjørnestein i demokratiet og velferdssamfunnet.

Fordi organisasjonenes formål og forutsetninger er forskjellige, må myndighetene ta flere ulike virkemidler i bruk. Det må gis økonomiske tilskudd, kompensasjon for organisasjonenes momsutgifter og stimuleres til større og flere gaver til frivilligheten gjennom skattefradragssystemet.

Så lenge ordningene er enkle å delta i, representerer de ingen risiko for organisasjonenes uavhengige stilling. De er snarere viktige bidrag til at organisasjonene får realisert sine egne formål og vedtatte prioriteringer. Det viktigste premisset for at frivilligheten skal være fri er altså ikke hvilken kilde inntektene hentes fra, men hvilke føringer som gis for at organisasjonene skal kunne motta støtten/gaven. Når det legges føringer på at organisasjonene ikke kan bruke midlene på såkalte

administrasjonskostnader, altså nødvendig organisasjonsdemokrati- og utvikling, drift av medlemsaktiviteter o.l., men bare på stadig nye og ofte kortsiktige prosjekter, blir organisasjonene bundet. For å skaffe seg inntekter kan organisasjonene da få større fokus på å tilpasse seg offentlige eller private finansieringskilder enn på egne formål og prioriteringer. Dette er en risiko ikke bare for organisasjonenes frie stilling, men faktisk for den norske frivillighetsmodellen, som engasjerer mer enn halve Norge i frivillig innsats. Den er det all grunn til å være stolt av og videreutvikle!

Birgitte Brekke
Generalsekretær

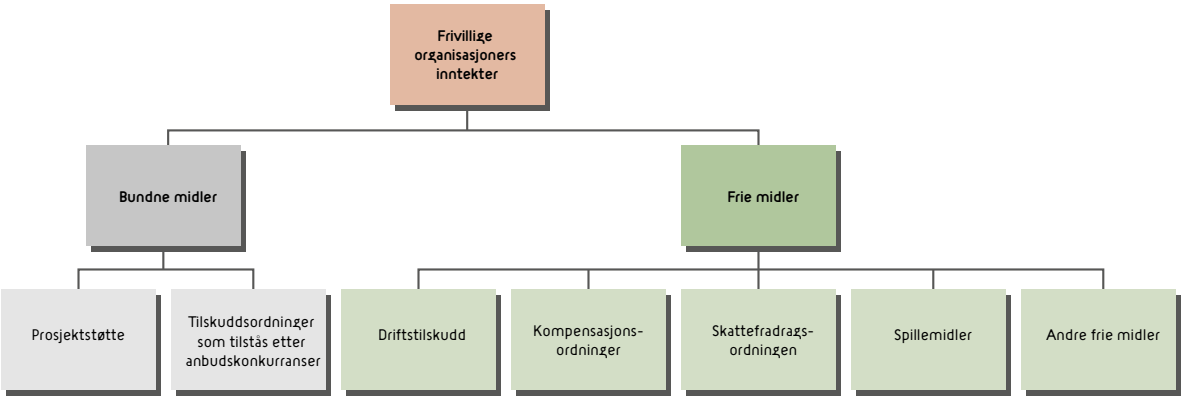
Frivillighetens økonomiske rammevilkår

Kapitlet om frivillighetens økonomiske rammevilkår inneholder tre elementer som på sikt vil gi indikatorer på hvor godt det offentlige legger til rette for vekst og utvikling i frivillig sektor:

- 1. en kategorisering av frivillige organisasjoners inntekter som kan påvirkes av det offentlige
- 2. en oversikt over utviklingen av de viktigste økonomiske ordningene for frivilligheten de siste årene
- 3. beskrivelse av mangelen på kunnskap om statlige overføringer til frivilligheten

Kategorisering av økonomisk støtte
For frivilligheten er det ikke bare størrelsen på statlige overføringer til frivilligheten som er av betydning, men også typen overføringer det dreier seg om. Som det fremgår av illustrasjonen nedenfor, går det et hovedskille mellom bundne og

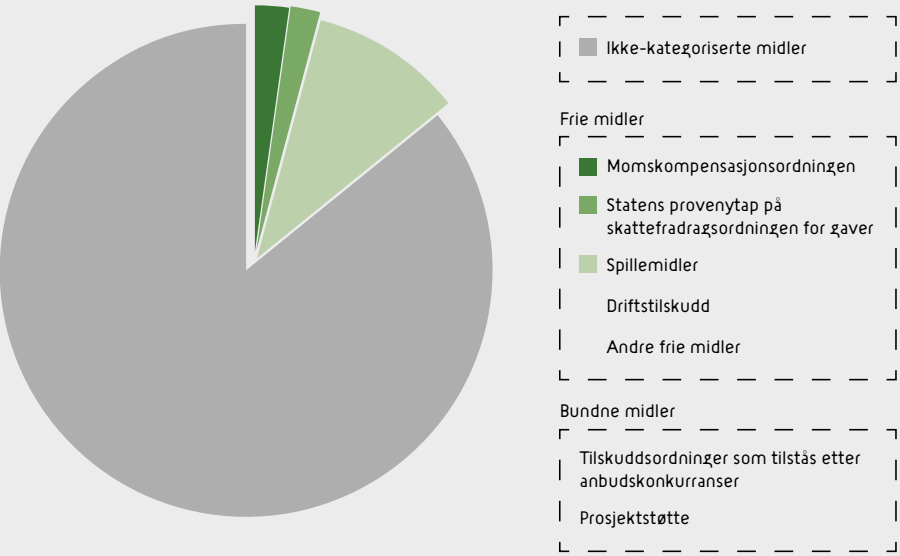
frie midler. Frie midler inkluderer blant annet momskompensasjonsordningen og skattefradrag for gaver og driftstilskudd. I kategorien bundne midler kommer prosjektstøtte og tilskuddsordninger som tilstår etter anbudskonkurranser.



Håkon Lorentzen skriver i rapporten *Statlige tilskudd til frivillige organisasjoner – En empirisk kartlegging fra 2010* at de frivillige organisasjonene tilpasser seg utformingen på de statlige tilskuddsordningene. Tilpasning er ikke problematisk så lenge det bidrar til å realisere organisasjonens formål og vedtatte prioriteringer. Derimot er tilpasninger som ikke er forenlige med organisasjonenes formål eller prioriteringer problematiske; organisasjonens formål skal være styrende for driften. Skillet mellom frie og bundne midler

markerer et verdipolitisk skille mellom det å se på frivillig sektor som støtteverdig i seg selv, eller som et verktøy for å nå statlig definerte målsettinger innen gitte tidsfrister.

Utvikling i økonomiske rammebetingelser fra 2013 til 2014
På bakgrunn av kategoriseringen som er gjort ovenfor, kan status for de viktigste inntektskildene for frivillig sektor fremstilles slik:



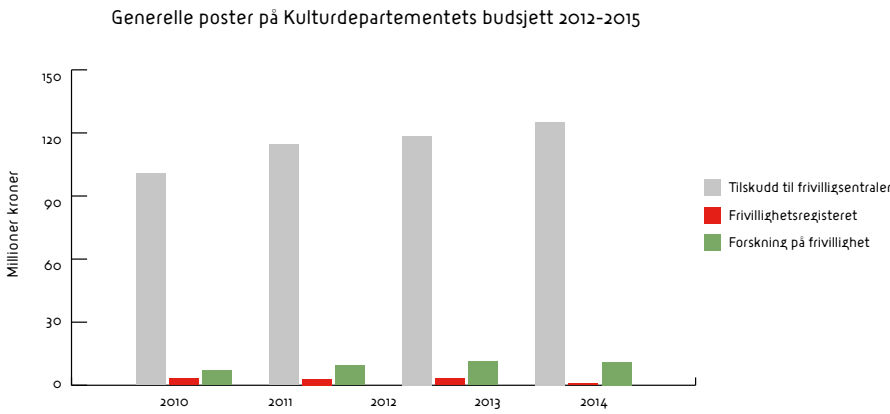
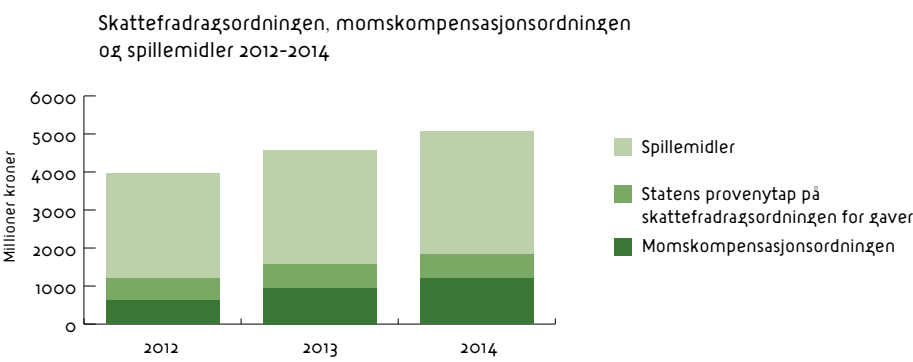
Ifølge Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner, 2012 som ble offentliggjort i 2014, kommer cirka 43%, nesten 40 milliarder kroner, av de frivillige organisasjonenes driftsinntekter fra stat og kommune. Omlag 28 milliarder kroner er statlige midler. Oversikten ovenfor er derfor høyst mangelfull, noe det store grå feltet illustrerer. Dette demonstrerer mangelen på systematisk oversikt over frivillige organisasjoners økonomiske rammevilkår. Det er imidlertid verdt å fremstille de tallene vi har i generelle kategorier for å vise hvordan et mer detaljert satellittregnskap kunne sett ut. Når det gjelder størrelsen på spillemidlene, har vi lagt til grunn Norsk Tipping samlede utdeling minus de kulturmidlene som ikke går direkte til frivillige formål, det vil si alle kulturmidlene bortsett fra Frifond.

Frivillighet Norge mener:

Offentlig støtte til frivilligheten må i størst mulig grad gis i form av frie midler slik at frivilligheten forblir uavhengig. Spesielt er det viktig at momskompensasjonsordningen forbedres slik at organisasjonens momsutgifter på innkjøp til den frivillige virksomheten refunderes krone for krone.

Når det gjelder momskompensasjonsordningen, fremgår det av illustrasjonen at denne har økt de siste årene. De årlige beregningene fra både Lotteri- og stiftelsestilsynet og Frivillighet Norge viser imidlertid at rammen for ordningen ikke er tilstrekkelig for å dekke alle momsutgiftene knyttet til den frivillige virksomheten i organisasjonene. I 2014 fikk organisasjonene avkortet momskompensasjonen med 17% sammenlignet med det godkjente søknadsbeløpet. Dette endres ikke med Statsbudsjettet for 2015, der den nominelle økningen kun er 3,3 %.

Når givere får skattefradrag innebærer det mindre skatteinntekter – altså provenytab – for staten. Tallene i skattefradragsordningen for gaver er Finansdepartementets anslag over statens provenytab slik dette er ført i Statsbudsjettet. Summen på gaver til frivilligheten som ordningen genererer er mye høyere. I 2012 ble det gitt 2,54 milliarder i gaver til organisasjonene gjennom denne ordningen. I 2013 hadde gavebeløpet økt til 2,76 milliarder. Beløpsgrensen for skattefradraget på gaver har også økt. I 2014 økte det fra 12 000 til 16 800, og i 2015 til 20 000. Beløpsgrensen på skattefradraget er den samme for privatpersoner som for bedrifter, noe som gjør at ordningen i liten grad fungerer som



incentiv for bedrifter til å donere til frivillige formål.

I tillegg til oversikten over organisasjonens inntekter har vi uthevet noen poster i Kulturdepartementets budsjett som er av interesse for hele frivilligheten.

Frivillighet Norge mener:

Det trengs ytterligere kunnskap om frivillige organisasjoners inntekter. Satellittregnskapet for frivillig sektor må presenteres årlig, og detaljnivået må forbedres. Skattefradragsordningen må forbedres gjennom at beløpsgrensen for skattefradrag for private heves til 25 000 kroner, og at det innføres en egen beløpsgrense på 100 000 kroner for bedrifter. I tillegg må det åpnes for at også lokale organisasjoner får delta i ordningen.



Heidi Nordaune og Anette Wingerei Stulen samler inn penger for TV-aksjonen. (Foto: Odd Rune Kyllingstad, NRK)

Statsminister Erna Solberg hilser
Frivillighet Norges årsmøte 4. desember 2014.
(Foto: Arash Nejad, nyebilder.no)



Forenkling og forutsigbarhet

Det offentlige har stor innflytelse på hvordan det er å drive en frivillig organisasjon, og på hvordan det er å være frivillig i Norge. I dette kapittelet gir vi en tilstandsbeskrivelse av samhandling mellom frivilligheten og det offentlige. Deretter ser vi på myndighetenes politiske intensjoner slik disse kommer til uttrykk, eksempelvis gjennom erklæringer og avtaler, og status for konkrete forenklingstiltak. Avslutningsvis presenterer vi ideelle aktørers institusjonsdrift som et eksempel på frivillighetens behov for forutsigbarhet og annerkjennelse av sektorens egenart.

Behov for forenkling

I følge en oversikt på Kulturdepartementets nettsider finnes det minst 133 tilskuddsordninger som er tilgjengelige for frivillige organisasjoner. Mange av disse er også åpne for søknader fra offentlige eller kommersielle aktører.

Store og små frivillige organisasjoner bruker mye penger og arbeidskraft på å skaffe seg oversikt over tilskuddsordninger, å sette seg inn i kriterier, skrive søknader, evaluere og rapportere tilbake til myndighetene. Forenkling for frivilligheten betyr at flere av disse ressursene kan brukes på å skape mer aktivitet.

Dagens statlige støttereimer inneholder minst 14 ulike definisjoner av begrepet "medlem" og minst 10 ulike definisjoner av "lokalt lag", i tillegg til at ulike ordninger opererer med forskjellige

definisjoner av hva som regnes som en frivillig organisasjon og hva en demokratisk organisasjon er. Også de ulike rapporteringsrutinene og de ulike beløpsgrensene som gjelder for bruk av offentlig godkjent revisor innebærer betydelig merarbeid og ofte stor merkostnad for de frivillige organisasjonene.

Politiske intensjoner

Politiske intensjoner kommer eksempelvis til uttrykk gjennom erklæringer eller løfter om tiltak. Når Solberg-regjeringen refererer til frivilligheten hele 39 ganger i sin Sundvolden-erklæring, oppfattes det som en intensjon om å ta høyde for frivillig sektor i all politikktutvikling. Intensjoner er viktige i seg selv, men må følges opp med konkrete tiltak.

Frivillighetserklæringen

Erklæringer om samspill mellom frivillig og offentlig sektor er utviklet i en rekke land, som oftest i form av samarbeidsavtaler mellom frivilligheten og det offentlige. De bidrar til forutsigbarhet for frivilligheten og er et godt fundament for utvikling av frivillighetspolitikk. Regjeringen la i desember 2014 frem et utkast til Frivillighetserklæring, som er norske myndigheters første forsøk på å formulere en helhetlig samarbeidsavtale med frivillig sektor. Formålet er å sikre frivilligheten gode rammevilkår og mulighet til å utvikle seg i tråd med sin egenart.

Frivillighetserklæringen legger ramme for dialog og samspill med frivilligheten uavhengig av departement, direktorat eller etat, og skal bidra til en helhetlig frivillighetspolitikk. Erklæringen stadfester at koordineringsansvaret for frivillighetspolitikken i staten er plassert på ett sted i Kulturdepartementet. Departementet skal være en pådriver og regjeringens ekspert på frivillighet, og sørge for styrket kunnskap og samhandling på tvers av departementene.

Frivillighetserklæringen må sees i sammenheng med både samarbeidsavtalen om leveranser av helse- og sosialtjenester mellom regjeringen og Virke, Frivillighet Norge, Ideelt Nettverk og KS Bedrift, samt Plattform om samspill og samarbeid

Frivillighet Norge mener:

Frivillighet Norge ser på Frivillighetserklæringen som et første steg på veien mot å utvikle ett overordnet forpliktende dokument som uttrykker prinsippene som skal gjelde for det offentlige samhandling og dialog med frivillig sektor på alle områder. Frivillighet Norge mener Frivillighetserklæringen må henvise til organisasjonsfriheten. For å sikre at frivillighetens posisjon ikke svekkes, mener Frivillighet Norge også at erklæringen bør vise til følgende vitale funksjoner som det er tverrpolitisk enighet om at frivilligheten må fylle: demokratiskole, "vaktbikkje", påvirkningskanal, arena for formell og uformell læring, møteplass som bidrar til bygging av sosial kapital, bidragsyter i beredskapen og bidragsyter i velferdsproduksjonen. Frivillighet Norge foreslår at det iverksettes tiltak for å sikre at erklæringen følges opp, blant annet ved jevnlig revidering, jevnlig drøfting av frivillighetspolitikken på Stortinget samt faste møter mellom regjeringens medlemmer, KS-ledelsen og Frivillighet Norges styre en gang i året.

mellom KS og Frivillighet Norge. Det finnes med andre ord tre avtaler/erklæringer som handler om samspillet og samhandlingen mellom frivillig og offentlig sektor per dags dato.

Konkrete forenklingstiltak

Regjeringen sier i sitt utkast til Frivillighetserklæring at "forenkling og forutsigbarhet skal prege regjeringens samspill med frivillig sektor. Regjeringen har som mål at frivillige organisasjoner skal bruke mindre tid på søknad og rapportering og mer tid på aktivitet". Det viktigste tiltaket for å få til dette er forbedring og økt bruk av Frivillighetsregisteret.

Frivillighetsregisteret

Frivillighetsregisteret ble etablert i 2009 etter ønske fra frivillig sektor. I Norge finnes det ikke en lov som definerer hva en frivillig organisasjon er, men Frivillighetsregisteret skal være en inngangsport og "ramme inn" i sektoren. Registeret skal også forenkle samhandlingen mellom offentlig og frivillig sektor, gi et grunnlag for utforming av frivillighetspolitikken og bidra til forskning på frivillighet. Frivillighetsregisteret er koblet til Enhetsregisteret, slik at den informasjonen som allerede finnes i Enhetsregisteret, gjenbrukes.

Pr 1. januar 2015 var 32 510 enheter registrert i Frivillighetsregisteret. Antallet

har økt med i overkant av 2000 enheter årlig de seneste årene. Det finnes minst 80 000 frivillige organisasjoner i Norge.¹ Det betyr at flertallet av de frivillige organisasjonene ikke står i Frivillighetsregisteret.

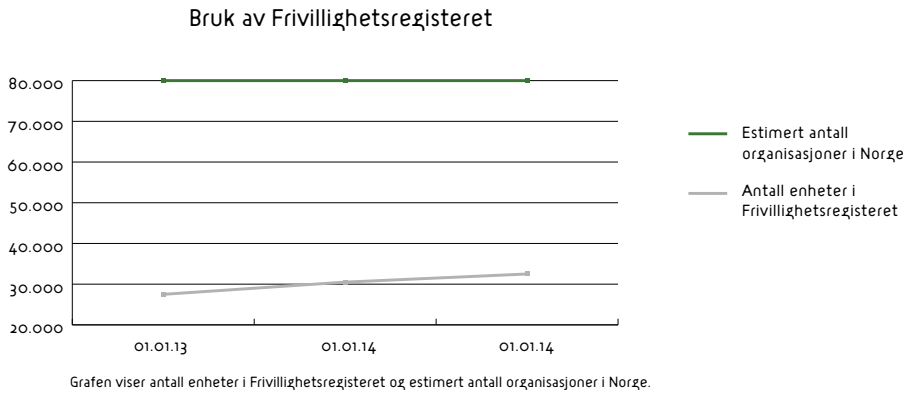
Bruk av Frivillighetsregisteret

Registeret brukes i svært liten grad av det offentlige i dag. Det finnes ingen samlet oversikt over ordninger som er knyttet til Frivillighetsregisteret. Frivillighet Norge kjenner til følgende:

- Norsk Tippings Grasrotandel utbetales på bakgrunn av at organisasjoner har registrert konto-nummer og krysset av for at man ønsker å delta i ordningen i Frivillighetsregisteret.
- Forskrift om tilskudd til samfunns-nyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping bruker delvis kategoriseringen i Frivillighetsregisteret for å definere hvem som kan motta tilskudd.
- I momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner er det et krav at sentralledd og enkeltstående søkere må være registrert i Frivillighetsregisteret.
- Gjensidigestiftelsen har koblet sitt søknadssystem til Frivillighetsregisteret.
- For å motta programvaredonasjoner gjennom TechSoup.no må en organisasjon være registrert i Frivillighetsregisteret.

Frivillighet Norge mener:

For at Frivillighetsregisteret skal innebære forenkling for de frivillige organisasjonene må registeret tas i bruk av det offentlige. Tilskuddsordninger må knyttes til registeret gjennom at inngangskriterier forenkles og baseres på registeret, kommunikasjon og rapportering knyttes til registeret, og det må bli obligatorisk for tilskuddsforvaltere å gjenbruke informasjon i registeret. Registeret må erstatte – ikke legges på toppen av – eksisterende byråkrati.



Registeret er ikke ferdig utviklet. Det er behov for en mer finmasket kategorisering av organisasjoner, slik at registeret kan bli et bedre verktøy for tilskuddsforvaltere og i utforming av frivillighetspolitikken. Det er også behov for at lokale lag får en enkel måte å oppdatere informasjon om egen organisasjon på i registeret. Det pågår prosesser for å løse begge disse utfordringene, men foreløpig har Kulturdepartementet ikke presentert konkrete løsninger. På grunn av dette, opplever Frivillighetsregisteret av mange organisasjoner i dag ikke som forenkling, men som ekstra byråkrati.

1. Kilde: Rapporten "Pengestrømmer i frivillig sektor" (ISF, 2011)

2. Kilde: Klassekampen 28.01.2014

Andre forenklingstiltak

Brønnøysundregistrene har satt i gang en gjennomgang av særattestasjonskrav (dvs. krav om revisorbekreftelse på søknader eller rapporter) for virksomheter, herunder frivillige organisasjoner. Det har ikke kommet konkrete resultater fra prosjektet foreløpig.

Det er også utarbeidet en veileder for forenkling av statlige tilskuddsordninger for barne- og ungdomsorganisasjoner. Regjeringen har satt som mål at denne veilederen skal brukes mer, også i tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner utenom barne- og ungdomsfeltet.

Foreløpig har svært få offentlige tilskuddsforvaltere tatt veilederen i bruk. Forvaltere som bruker veilederen, gjør dette i ulik grad. Et eksempel er Barne- og likestillingsdepartementet som har revidert forskriften om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. De skriver i følgebrevet til endringer at "som det framgår av veilederen må forslag i denne vurderes opp mot den enkelte tilskuddsordning, og departementet har fraveket forslagene i veilederen der det har blitt vurdert som hensiktsmessig."

Ideelle aktørers institusjonsdrift

Ideelle aktører utgjør en betydelig andel av helse- og omsorgstilbudet i Norge i dag. Ideelle institusjoner drives uten mål om fortjeneste og springer ut av foreninger, organisasjoner eller menigheter. De siste årene har et økende antall kommersielle aktører etablert seg i helsesektoren som konkurrenter til de ideelle. I 2012 og de første tre kvartalene av 2013 ble det etablert henholdsvis 840 og 679 private aksjeselskap innen helse- og

velferdssektoren.² De aller fleste av disse er kommersielle. På den andre siden viste en uformell kartlegging Frivillighet Norge gjennomførte blant medlemsorganisasjonene i 2011 at det i løpet av de siste årene ble lagt ned 25 tilbud i regi av ideelle aktører som følge av tapte anbudskonkurranser.

I 2014 gjennomførte Frivillighet Norge en spørreundersøkelse blant de av medlemsorganisasjonene som driver helse- og/eller velferdstilbud. Vi fikk svar fra 52 institusjoner/tilbud som er underlagt forskjellige medlemsorganisasjoner i Frivillighet Norge. Flertallet av disse har enten økt antall brukerplasser/kapasitet eller oppga at omfanget har vært stabilt de siste to årene. Kartleggingen viser likevel at spesielt de institusjonsbaserte tilbudene vurderer sine rammebetingelser som problematiske:

- 95,5% vurderer at historiske pensjonskostnader er til hinder for nyetableringer i institusjonen.
- 56,3% mener at de nåværende rammene for å oppfylle institusjonens formål er mindre gode.
- 44% av institusjonene som konkurrerer med kommersielle aktører vurderer det som mulig at tilbudet vil måtte legges ned i løpet av de neste fem årene.

Samarbeidsavtalen med regjeringen om leveranse av helse og velferdstjenester

I oktober 2012 ble det inngått en samarbeidsavtale om leveranser av helse- og sosialtjenester mellom regjeringen og Virke, Frivillighet Norge, Ideelt Nettverk og KS

Bedrift. Solberg-regjeringen har besluttet å videreføre avtalen. Formålet er at statens innkjøpspolitikk ikke skviser ut ideelle aktører, men sikre at de er en del av det offentlige velferdstilbudet også i framtiden.

Som følge av EUs nye direktiv for offentlige anskaffelser, som trer i kraft i 2016, ba regjeringen professor Sejersted utrede hvilket handlingsrom Norge har før og etter nytt direktiv trer i kraft. I rapporten, som ble presentert i juni 2014, konkluderer Sejersted med at norske regler for offentlige anskaffelser må tilpasses det nye direktivet etter 2016, men at det fortsatt er et handlingsrom i innkjøpspolitikken. Regjeringen kan etterspørre de ideelle aktørenes merverdi, og bør vurdere mulighetene for å yte tilskudd til ideelles virksomhet i stedet for å foreta en anskaffelse. I tillegg peker Sejersted på mulighetene som ligger i å utnytte tiden som gjenstår til det nye EU-direktivet trer i kraft i 2016 til å inngå langsiktige kontrakter. Næringsminister Monica Mæland sa i sin kommentar til rapporten at hun vil arbeide for at ideelle velferdsaktører fortsatt skal ha en sterk stilling og gode rammevilkår.

Det ble holdt innspillsmøte mellom organisasjonene som er part i avtalen og statssekretærer for 5 berørte departementer i november 2014. I etterkant ble det bestilt en utredning av ideelle aktørers eventuelle merverdi. Organisasjonene ble også involvert i arbeidet med retningslinjer for fritt brukervalg. Det signaliseres også at regjeringen vurderer de ideelle aktørenes utfordringer med de såkalte historiske pensjonskostnadene.

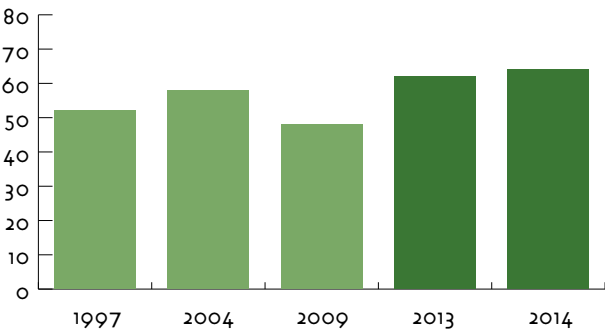
Forskning på omfanget av frivillig aktivitet

I dette kapittelet presenterer vi utviklingen i den frivillige deltakelsen i Norge og tilsvarende utviklingen i verdiskapingen denne deltakelsen og sektoren for øvrig representerer. Avslutningsvis peker vi på behovet for mer og bedre forskning på sektoren.

Hvor mange gjør frivillig innsats?
Norge er i verdenstoppen i deltakelse i frivillige aktiviteter. Det er kun svensker som kan måle seg med oss, de øvrige nasjonene ligger lavere. Når det gjelder forskningen på nordmenns frivillige innsats er den seneste studien fra 2009 gjort av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.³ Siden den gang har det ikke blitt publisert ytterligere tall fra forskningsmiljøene i Norge på omfanget av frivillig aktivitet. For å få økt kunnskap dette, inngikk Frivillighet Norge et

samarbeid med TNS Gallup i 2013 om det som nå kalles Frivillighetsbarometeret. Frivillighetsbarometeret er en årlig befolkningsundersøkelse med et representativt utvalg av befolkningen som blant annet kartlegger befolkningens frivillige innsats de siste 12 måneder. Sidestiller vi resultatene fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor og Frivillighetsbarometeret, får vi følgende oversikt over hvor mange som gjorde frivillig arbeid fra 1997 og frem til i dag.⁴

Frivillig deltakelse i Norge 1997-2014



Prosent av den norske befolkning som har gjort frivillig arbeid siste år/12mnd

3. Se *Fra Folkebevegelse til Filantropi* s. 22 <http://sivilsamfunn.no/Ressurser/Publikasjoner/Rapporter/2010/2010-003>
4. Tallene fra 1997, 2004 og 2009 er hentet fra *Fra Folkebevegelse til Filantropi* s. 22. Tallene for 2013 og 2014 er hentet fra Frivillighetsbarometeret.

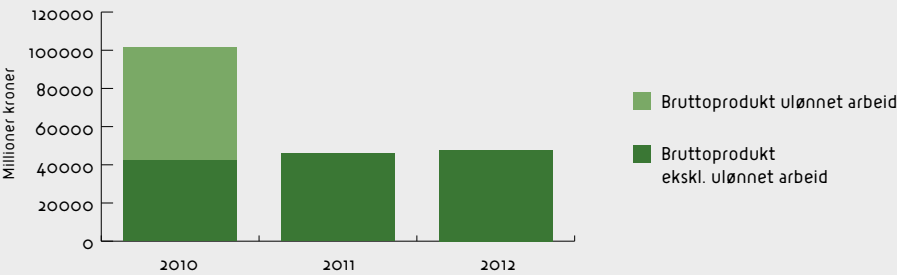
5. Se www.ssb.no/orgsat

I og med at tallene stammer fra forskjellige kilder og at spørsmålene som ble stilt ikke er identiske, kan ikke tallene sammenlignes fullt ut. Det er imidlertid grunn til å anta at hovedårsaken til at tallene varier er faktisk variasjon i frivillig innsats i befolkningen. Denne innsatsen er langt høyere enn det befolkningen selv tror. I Frivillighetsbarometeret for 2014 kom det frem at selv om nordmenn er verdensmestre i frivillighet, tror flesteparten av oss at under 40 prosent av befolkningen gjorde frivillig arbeid i siste 12 måneder.

Innvandrerers deltakelse
De siste årene har det vært mye fokus på hvorvidt innvandrere deltar i frivillige organisasjoner i mindre grad enn den øvrige befolkningen. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektors befolkningsundersøkelse fra 2009 viste at 48% av befolkningen deltok i frivillig arbeid. Denne undersøkelsen inkluderte et eget utvalg av innvandrere fra Afrika og Asia med en botid på mer enn 5 år. Der det kom det fram at 36% av denne gruppen deltar i frivillig arbeid i løpet av et år. Tallene viser at innvandrere etter relativt kort tid er å finne blant de som deltar mye i frivillige aktiviteter. Når Frivillighetsbarometeret fra 2014 viser en betydelig økning i deltakelse i frivillig aktivitet i befolkningen, er det all grunn til å tro at dette også gjelder for innvandrere. Dette bør imidlertid undersøkes nærmere.

Hvor omfattende er verdiskapingen i frivillig sektor?
Statistisk Sentralbyrås Satellittregnskap viser at frivillig sektor i Norge står for en verdiskaping på over 100 milliarder kroner.⁵ Verdien av den ulønnede frivillige innsatsen alene estimeres til drøyt 60 milliarder kroner. Oversikten nedenfor viser verdiskapingen i millioner kroner.

Verdiskapning i frivillig sektor 2010-2012



Som det fremgår av diagrammet, er det også på dette området kunnskapshull. Satellittregnskapene for 2011 og 2012

Frivillighet Norge mener:

Kunnskap om frivillig sektor er essensielt for at det offentlige skal forstå verdien av frivilligheten i Norge, at de frivillige organisasjonene skal kunne tilpasse seg befolkningen og dens ønsker, og at befolkningens kunnskap om frivilligheten skal øke. Det er derfor viktig at det gjøres mer forskning på frivilligheten. Dessuten må Satellittregnskapet i fremtiden anslå verdien av den ulønnede aktiviteten i frivillig sektor hvert år, slik det ble gjort med tallene for 2010.

ble offentliggjort uten en oversikt over verdien på den frivillige innsatsen. Det er imidlertid grunn til å anta at denne også øker noe, slik at den samlede verdiskapingen nå er godt over 100 milliarder kroner.

Det gode nærmiljø

Frivilligheten er først og fremst lokal.

Frivillige organisasjoner skaper gode nærmiljø i hele Norge. For å sikre vekst og utviklingsmuligheter, som gir frivillig sektor bærekraft for fremtidens utfordringer, må den inngå som en del av kommunenes samfunnsplanlegging. Kommunene må derfor etablere en helhetlig, lokal frivillighetspolitikk. Dette kapittelet redegjør for behovet for at alle

norske kommuner utvikler en frivillighetspolitikk og presenterer en status for hvor mange av kommunene som har utviklet en slik politikk i dag.

Kommunal frivillighetspolitikk

Frivillighetsbarometeret for 2014 viste at 4 av 10 personer mente at de i noen eller stor grad ville vurdere om kommunen hadde et aktivt organisasjonsliv, dersom

de skulle flytte. Dette korresponderer med at samme undersøkelse viste at 2 av 3 har gjort frivillig arbeid i løpet av de 12 siste månedene, og hver fjerde innbygger i Norge bruker 5 timer eller mer hver måned på frivillig arbeid i lokalmiljøet.

Det er viktig at man ikke tar den samfunnsressursen frivilligheten representerer for gitt. En kommune uten helhetlig frivillighetspolitikk vil kunne ha færre virkemidler å spille på knyttet til utfordringer som fraflytting, utenforskap og folkehelse. Slike utfordringer kan vise seg særlig aktuelle i forbindelse med kommunesammenslåinger eller andre typer omstillinger i kommunene.

Et viktig virkemiddel i utviklingen av en lokal frivillighetspolitikk, er Plattform for samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor som frivillighet Norge og KS videreførte i 2015 med to nye år. Plattformen slår fast viktige prinsipper for samarbeid mellom sektorene, samt hvilke ulike roller og samfunnsoppdrag partene representerer. Partene anbefaler kommuner og organisasjoner å etablere tilsvarende samarbeidsplattformer lokalt.

Kartlegging av kommunal frivillighetspolitikk

I en kartlegging Frivillighet Norge utførte i 2007, oppga 13,5% av kommunene at de hadde en frivillighetspolitikk. En kartlegging KS gjennomførte høsten 2010, hvor 50% av kommunene svarte, viste at det var et stort omfang av samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner innenfor kommunale tjenesteområder som kultur og fritid og helse- og omsorgsfeltet. 20% av kommunene i dette utvalget hadde utviklet en lokal frivillighetspolitikk. I en kartlegging Frivillighet Norge gjennomførte i samarbeid med KS i 2014, oppga 32% av kommunene at de hadde en frivillighetspolitikk. 141 kommuner

svarte på denne undersøkelsen. Selv om de 3 undersøkelsene på flere måter ikke er sammenliknbare, indikerer de at stadig flere kommuner har etablert en frivillighetspolitikk i perioden 2007-2014. I en kvalitativ oppfølgingsstudie spurte Frivillighet Norge de kommunene som i 2014 hadde svart at de hadde en frivillighetspolitikk, om innholdet i politikken. Resultatet viste at det kun var 13,5% av alle kommunene som deltok i undersøkelsen i 2014 som hadde et faktisk frivillighetspolitisk dokument som lå til grunn for frivillighetspolitikken. 7,1% av det samme utvalget hadde faste møteplassarenaer for frivilligheten i kommunen.

Frivillighet Norge mener:

De 3 undersøkelsene viser en positiv utvikling i den forstand at det er økt fokus på frivillighetspolitikk i kommunene. I de fleste kommuner er det likevel et stykke igjen til frivillighetspolitikken har beveget seg fra intensjon til innhold med substans. Formålet med en kommunal frivillighetspolitikk er at den skal kunne danne grunnlag for vekst og utvikling for foreningslivet. Frivillighet Norge mener derfor at det må foreligge et politisk behandlet dokument til grunn for frivillighetspolitikken. I tillegg må det eksistere faste møteplassarenaer der alle typer foreninger har mulighet til å ha en dialog med kommunen.



Styreleder i Frivillighet Norge, Sturla Stålsett og styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen etter underskrevet samarbeidsplattform 15. januar 2015. (Foto: Espen Faugstad)

2014 i korthet

Januar

- Kulturminister Thorhild Widvey og over 200 av frivillighetens styreledere og generalsekretærer møttes på Topplederkonferansen 14. januar. Tema: “Jakten på frivillige”.

Februar

- Frivillighet Norge inviterte 27. februar en gruppe engasjerte og kunnskapsrike seniorer til Gamle Raadhus i Oslo for å lytte til deres erfaringer og refleksjoner rundt frivillig arbeid. Seniorene er ambassadører for prosjektet Tid som teller.

Mars

- Reklamestudenter på Norges Kreative Høyskole konkurrerte om å gi Frivillighetsprisen fornyet innhold og kommunikasjon. Vinneren ble en Facebook-kampanje hvor målet var å få flere unge til å nominere kandidater.
- Oppstart av vårsemesteret i kursene for små og nystartede organisasjoner. Det ble også avholdt en kursrekke på høsten.

April

- Frivillighet Norge deltok på studietur til Berlin i et nordisk EU-finansiert prosjekt om frivillighet i velferdssektoren. Vi deltok også på en studietur til London i oktober i regi av samme prosjekt.

Mai

- Frivillighet Norge lanserte Techsoup Norge, hvor vi tilbyr frivillige organisasjoner tilnærmet gratis programvare. Kommunikasjonsdirektør i Microsoft Christine Korme, og statssekretær i KMD, Paul Chaffey deltok på lanseringen. I løpet av 2014 formidlet vi programvare til en verdi av over 2 millioner kroner til frivillige organisasjoner.
- Frivillighet Norge utarbeidet et policydokument om eierløs arv. Vi forslår å bygge opp et arvefond med et uendelighetsperspektiv, som forvaltes og foretar utdelinger til et bredt spekter av frivillige organisasjoner. I november besluttet Regjeringen at midlene skal gå til aktivitetstilbud for barn og unge og forvaltes av LNU.

Juni

- På årets første generalsekretærfrokost ble Frivillighetsbarometeret lansert. Frivillighetsbarometeret er en web-panelundersøkelse som Frivillighet Norge gjennomfører i samarbeid med TNS Gallup om frivillig innsats i Norge.
- På Frivillighetens spørretime den 18. juni møtte 42 av Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner opp. De stilte til sammen 104 spørsmål. Fra partiene kom Svein Harberg (H), Audun Lysbakken (SV), Morten Stordalen (FRP), Trine Skei Grande (V), Arild Grande (AP), Une Aina Bastholm (MDG), Per Olaf Lundteigen (SP) og Geir Jørgen Bekkevold (KRF). Økt momskompensasjon og økte frie midler til frivilligheten var blant løftene som ble gitt.

August

- Frivillighet Norge var til stede på Arendalsuka med stand som også våre medlemsorganisasjoner kunne bruke, samt fotoutstillingen Frivillighetens stemmer.
- Frivillighet Norge og Helse- og omsorgsdepartementet arrangerte den første møteplassen for folkehelse for medlemsorganisasjoner, kommuner og andre interesserte. Helse- og omsorgsminister Bent Høie innledet konferansen.

September

- Vi holdt innlegg på regjeringens innspillskonferanse om intensjonserklæring for samspill med frivilligheten.
- Frivillighet Norge arrangerte møteplass for frivillige organisasjoner og arbeidstakere fra utlandet i samarbeid med Kongsberg næringsforening.



Kulturminister Thorhild Widvey sammen med vinneren av Frivillighetsprisen 2014, De ville bak fjellet, her ved Eva Marie Miranda og Linn Mørch Pettersen. (Foto: Thomas Bjørnflaten, nyebilder.no)

Oktober

- Regjeringen holdt innspillsmøte med Virke, Ideelt Nettverk, Frivillighet Norge og KS bedrift med tema samarbeidsavtalen mellom ideelle aktører på helse velferdsfeltet og regjeringen.
- Frivillighet ble et av hovedtemaene i Stortingets første spørretime etter fremleggelsen av statsbudsjettet for 2015. Organisasjonene fikk gjennomslag for å reversere foreslåtte kutt i tilskudd til voksenopplæring.

November

- Årets Møteplass for inkludering ble gjennomført i samarbeid med Buskerud Fylkeskommune med 80 deltakere fra minoritetsorganisasjoner og tradisjonelle norske organisasjoner.

Desember

- Kulturminister Thorhild Widvey delte ut Frivillighetsprisen til De ville bak fjellet på TV2s God Morgen Norge.
- Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner vedtok “Større rom for frivilligheten” som ny visjon for Frivillighet Norge. Statsminister Erna Solberg talte til årsmøtet.
- Regjeringen markerte Frivillighetsuka, og la fram utkast til Frivillighetserklæring om samspillet mellom regjeringen og frivillig sektor på et toppmøte med frivillig sektor.
- Frivillighet Norge arrangerte generalsekretærfrokost med tema Inkludering i frivillig sektor: Når en kultur møter en annen, oppstår en tredje.

Inkludering i frivillig sektor

Frivillighet Norges inkluderingsprosjekt har som mål å øke mangfoldet blant deltakere i frivillige organisasjoner, og å inkludere minoritetsorganisasjonene i organisasjonsfellesskapene. I 2014 ble det, blant annet, gjennomført workshops om inkludering, informasjonsmøter om frivillighet i Norge, kursrekker i ulike organisasjonstema for små og nystarta organisasjoner, konferansen Møteplass for inkludering for tradisjonelle norske organisasjoner og minoritetsorganisasjoner, møter i kommuner om utvikling av helhetlig frivillighetspolitikk og utvidelse av inspirasjonsbanken Knekk inkluderingskoden, www.inkluderingskoden.no. I tillegg gav vi råd til organisasjoner om inkluderingsarbeid og om samarbeid. Arbeidet er støttet av blant andre IMDi.

Kommunebesøk om helhetlig frivillighetspolitikk

Frivillighet Norge bistår organisasjoner, politikere og ansatte i kommuner som vil videreutvikle sin frivillighetspolitikk og som ønsker råd og veiledning underveis i prosessen. I 2014 møtte vi organisasjoner og politikere i Bodø, Gjøvik, Nedre Eiker, Ringerike, Rømskog, Oslo og Vefsn.

Tid som teller

Tid som teller-prosjektet har som mål å legge til rette for at flere seniorer deltar med frivillig innsats i organisasjonslivet. Det ble gjennomført begeistringsforedrag for seniorer og rekrutteringskurs for organisasjoner i samarbeid med følgende kommuner: Kristiansand, Lørenskog, Arendal, Drammen, Fredrikstad, Skien, Stovner, Trondheim, Tønsberg og Ålesund.

Styret

Styret har i perioden desember 2013 til desember 2014 bestått av:

Rolle	Navn	Nominert av
Leder	Sturla Stålsett	Kirkens Bymisjon
Nestleder	Bente Lier	Skiforeningen
Medlem	Grete Herlofson	Norges Røde Kors
Medlem	Morten Hagevik	Norsk teaterråd
Medlem	Gunnar Husan	Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap
Medlem	Helene Thon	Foreningen for hjertesyrke barn
Medlem	Kristin Kloster Aasen	Norges Idrettsforbund
Vara	Nils Øverås	Den Norske Turistforening
Vara	Martha Rubiano Skretteberg	Caritas
Vara	Martin Østerdal	Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

Styret har i 2014 hatt 6 møter og behandlet 70 saker.



Foto: Arash Nejad,
nyebilder.no

Årsmøte og nettverks- og arbeidsgruppemøter

Årsmøte

Årsmøtet ble avholdt 4. desember i Oslo. 81 stemmeberettigede medlemsorganisasjoner deltok.

Nettverks- og arbeidsgrupper

Utviklingen av Frivillighet Norges politikk skjer i nettverks- og arbeidsgruppene. Her arbeider medlemsorganisasjonene seg fram til omforente standpunkt og skaffer seg informasjon om relevante politiske prosesser.

Nettverksgruppen Økonomiske rammevilkår

Leder: Gunnar Husan
Det har vært arrangert 4 møter i denne nettverksgruppen. Hovedsakene har vært fond for eieløs arv, evalueringen av Innsamlingsregisteret og endring av lov for registrering av innsamlinger, resultatene fra momskompensasjonsundersøkelsen, likebehandling av kommersielle og ideelle aktører eksemplifisert ved anbudspolitikken og beløpsgrense for momsplicht og konsekvenser for organisasjonene hvis studieforbundene får en vesentlig reduksjon i statstilskuddet.

Nettverksgruppen Forskning om frivillighet

Leder: Grete Herlofson
Det har vært arrangert 2 møter i denne nettverksgruppen. På det første møtet presenterte Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor videreføringen av sitt forskningsprogram. På det andre møtet ble blant annet Distriktssenterets rapport om ildsjeler presentert.

Nettverksgruppen Det offentliges forhold til de frivillige organisasjonene

Leder: Morten Hagevik
Det har vært arrangert 4 møter i denne nettverksgruppen. Hovedsakene har vært kommunal frivillighetspolitikk, Nasjonal strategi for frivillig innsats på det lokale helse- og omsorgsfeltet, integrasjonsprosjektet vedr. Frivillighetsregisteret, innspill til Folkehelsemeldingen, samarbeidet med Helse- og omsorgsdepartementet og planer for Møteplass folkehelse 2014.

Frivillighet Norge er tilknyttet følgende internasjonale organisasjoner:

- ENNA – European Network of National Civil Society Associations
- CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation
- CEDAG – The European Council for Non-profit organisations (Comité européen des associations d'intérêt général)

Nettverksgruppen Institusjonsdrift
Arbeidsgruppen hadde 1 møte (12. feb) i 2014 om status ideelle aktører og strategier i lys av nytt EU regelverk fra 2016.

Arbeidsgruppen Frivillighetsregisteret
Arbeidsgruppen hadde 4 møter i 2014 om Frivillighetsregisteret og Integrasjonsprosjektet. Målet er å få på plass en løsning for integrasjon mellom organisasjonenes medlemsregistre og Frivillighetsregisteret.

Råd og utvalg

Oversikt over råd og utvalg hvor Frivillighet Norge er representert

Navn på utvalg	Opprettet av
Trepartssamarbeidsmøter mellom Staten, KS og Frivillighet Norge	Kulturdepartementet
Dialogforum for statens innkjøp av velferdstjenester fra ideelle aktører	Fornyingsdepartementet
Brukerforum for forskningsprogrammet Velferd, arbeidsliv og migrasjon	Norges Forskningsråd
Referansegruppe for momskompensasjonsordningen (ingen møter i 2014)	Kulturdepartementet
Styret for Global Dignity Norge	Det Kongelige Hoff
Fordelingsutvalget for tilskuddsordningen Mangfold og inkludering	Landsrådet for Norges Barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
Arbeidsgruppe for etablering av plattform for samarbeid mellom regjeringen og ideell sektor som leverandør av helse- og sosialtjenester	Fornyingsdepartementet
Klagenemnda for Frivillighetsregisteret	Kulturdepartementet
Arbeidsgruppe for nasjonal strategi for frivillig innsats på helse- omsorgsfeltet	Helse- og omsorgsdepartementet
Referansegruppe i forskningsprosjekt “ <i>Aktive muligheter</i> ”	Nasjonalt kompetansesenter for barn og unge med funksjonsnedsettelse
Referansegruppe “ <i>Tiltak for et godt og inkluderende oppvekstmiljø</i> ” (25. august og 17. november)	NTNU Samfunnsforskning på oppdrag fra BLD
Arbeidsgruppe innsamlingsregister	Kulturdepartementet
Brukerforum “ <i>The multiethnic rural community: Exclusion or inclusion of immigrants</i> ”	Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
Referansegruppe for forskningsprosjektet “ <i>Frivillig innsats og motivasjon i Norge og Skandinavia</i> ”	Senter for forskning på frivillighet og sivilsamfunn

Høringsuttalelser

Her følger en oversikt over våre høringsuttalelser og innspill i 2014:

- Innspill: Statsbudsjettet for 2015 (Kulturdepartementet, feb.)
- Brev vedrørende forskrift om momskompensasjon for frivillige organisasjoner (Kulturdepartementet, feb.)
- Høring - forslag til endring i politiloven: Adgang for kommunene til å forby tigging på offentlig sted (Justis- og beredskapsdepartementet, apr.)
- Høringsnotat: Om RNB, momskompensasjonsordningen og fjerning av støtteordning under Ymseposten i kap. 315 (Stortingets Finanskomite, mai)
- Høring: Spørsmålet om etablering av en støtteordning for formidling av eierløs arv til prosjekter for barn, unge og funksjonshemmede i frivillig regi (Justisdepartementet, jun.)
- Høring - Rammebetingelser for organisasjonseide kulturbygg (Stortingets Familie- og kulturkomite, jun.)
- Høring: Et enklere tiltakssystem tilpasset brukernes behov - Endringer i forskrift om arbeidsrettede tiltak (Arbeids- og sosialdepartementet, aug.)
- Høring - forskrifter knyttet til tilskuddsordninger under Klima- og miljødepartementet (Klima- og miljødepartementet, aug.)
- Høring - plikt til å stille aktivitetskrav (Arbeids- og sosialdepartementet, sep.)
- Innspill: Frivillighet Norges innspill til arbeidet med folkehelsemeldingen 2015 (Helse- og omsorgsdepartementet, okt.)
- Høring: NOU 2014: 4 Enklere regler, bedre anskaffelser (Nærings- og fiskeridepartementet, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2015 (Stortingets Finanskomite, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2015 (Stortingets Familie- og kulturkomite, nov.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2015 (Stortingets Næringskomite, nov.)
- Høring: Egen nummerserie for innsamlingsaksjoner (Post og teletilsynet, nov.)
- Høring: Endringer i Lotteriregelverket (Kulturdepartementet, des.)
- Høring: Forslag om å oppheve lov om registrering av innsamlinger og endre lov om register for frivillig virksomhet (Kulturdepartementet des.)

Sekretariatet

Sekretariatet har i 2014 bestått av:

- Generalsekretær, Birgitte Brekke
Assisterende generalsekretær (80%), Stian Slotterøy Johnsen
Fagsjef Inkludering og frivillighet, Ida Marie Holmin
Rådgiver, Oddveig Nygård (i permisjon til 01.12.2014)
Rådgiver (90%), Bjørn Lindstad
Rådgiver, Morten Skjæveland
Rådgiver, Morten Johansen
Rådgiver, Anne Bjerke
Kontorassistent, John Görbing
Prosjektkoordinator Møteplass for folkehelse og Møteplass for inkludering (40% i perioden april-desember), Trine Lund
Frivillig kontormedarbeider, Mahmood Ayaz
Frivillig konferansemedhjelper, Hafizur Rahman



Foto: Espen Faugstad

I tillegg kommer timelønnet arbeid knyttet til inkluderingsprosjektet, oppdatering av medlemsregister, kontingentinnkreving, diverse utredninger om bl.a. ideelle aktørers institusjonsdrift og om frivillighetspolitikk i kommunesektoren. Til å holde våre kveldskurs benyttes ressurspersoner fra ulike medlemsorganisasjoner, som stiller opp frivillig.

Frivillighet Norges sekretariat besvarte i 2014 over 250 henvendelser fra medlemsorganisasjoner, ikke-medlemmer og fra utenlandske organisasjoner og ambassader. Henvendelsene gjelder blant annet spørsmål om organisasjonsdrift, tilskuddsordninger og myndighetskontakt, samt generelle spørsmål om frivillig sektor i Norge. Vi presenterte frivillig sektor i

Norge for 6 utenlandske delegasjoner, og holdt innlegg, foredrag og deltok i paneldebatter på en rekke arrangementer i regi av medlemsorganisasjoner, bedrifter og ulike offentlige aktører. Vi holdt også styreopplæring for styrene i flere medlemsorganisasjoner

Resultat

	2014	2013
Driftsinntekter og driftskostnader		
Konferanseinntekter	149 200	114 600
Tilskudd	6 821 163	5 777 163
Kontingenter	2 563 350	2 214 502
Kurs og arrangementsinntekter	105 900	127 816
Andre driftsinntekter	400 300	82 365
SUM DRIFTSINNTEKTER	10 039 913	8 316 446
Lønnskostnad	5 434 056	4 775 970
Avskrivning av varige driftsmidler	32 599	27 706
Annen driftskostnad	4 394 743	3 405 695
SUM DRIFTSKOSTNADER	9 861 398	8 209 370
DRIFTSRESULTAT	178 514	107 076
Finansinntekster og kostnader		
Annen finansinntekt	70 832	38 705
Annen finanskostnad	-1 501	-2 511
RESULTAT AV FINANSPOSTER	69 331	36 195
ÅRSRESULTAT	247 846	143 270
Overføringer og disponeringer		
Overføring til annen egenkapital		-143 270
Overføring til sikkerhetsfond	-247 846	
Sum disponert	-247 846	-143 270

Balanse

Eiendeler	2014	2013
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler	50 436	83 034
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		
SUM ANLEGGSMIDLER	50 436	83 034
Omløpsmidler		
Fordringer		
Kundefordringer	64 846	102 188
Andre fordringer	177 376	210 377
SUM FORDRINGER	242 222	312 565
Bankinnskudd kontanter og lignende	6 409 146	5 324 386
SUM OMLØPSMIDLER	6 651 368	5 636 950
SUM EIENDELER	6 701 803	5 719 985

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner

Frivillighet Norge hadde 286 medlemsorganisasjoner pr. 31.12.2014

Helse

Angstringen Norge
Blå Kors Norge
Brystkreftforeningen
Foreningen for Søvnssykdommer
Helseforum for kvinner
Hvite Ørn Norge
Internasjonal helse- og sosialgruppe (IHSG)
Ja til lindrende enhet og omsorg for barn
Kreftforeningen
Landsforeningen for hjerte- og lungesyke
Landslaget Fysisk Fostring i Skolen
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Norges Astma- og Allergiforbund
Norges Livredningsselskap
NORILCO Norsk Forening for Stomi- og Reservoaropererte
Norsk Cøliakiforening
Norsk Helse- og Avholdsforbund

Norsk Nettverk for Down Syndrom
Norsk Proteinintoleranseforening
Norsk Sarkoidose Forening
Prematurforeningen
Redningsselskapet
ROS Rådgivning om Spiseforstyrrelser
Solgården BA
Stiftelsen Norsk Luftambulanse
Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter
Stiftelsen Termik
Voksne med medfødt hjertefeil

Interesseorganisasjoner

Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan
ADHD Norge
Aleneforeldreforeningen
Arbeiderbevegelsens rus- og sosialpolitiske forbund
Arbeidssøkerforbundet
Aurora støtteforening for mennesker med

psykiske helseproblemer
Autismeforeningen i Norge
Bipolarforeningen Norge
Chin Community in Norway
Det Felles Innvanderråd i Hordaland (DFIRH)
Det norske totalavholdsselskap
Diabetesforbundet
Elevorganisasjonen
Ensliges Landsforbund
Forbund for kjemisk miljøintoleranse
Forbundet mot rusgift
Foreningen 2 Foreldre
Foreningen for hjertesyeke barn
Foreningen For Muskelsyke
Foreningen Vi som har et barn for lite
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
Grenseløs Kjærlighet
Harry Benjamin Ressursenter
HivNorge

Hjelpekilden Norge
Hjernesvulstforeningen
Hørselshemmedes Landsforbund
IKS Interessegruppa For Kvinner Med Spiseforstyrrelser
Ingeniører Uten Grenser Norge
International Students' Union Of Norway (ISU)
IOGT i Norge
IVK Norge - Norsk Sirkel For Ikkevoldskommunikasjon
Juba
Juvente
KA - Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon
KABB - Kristent arbeid blant blinde og svaksynte
KNIF - Kristen-Norges Innkjøps-fellesskap
Kongelig Norsk Båtforbund
Landsforeningen mot seksuelle overgrep (LMSO)
Landsforeningen uventet barnedød
Landsforeningen We Shall Overcome
LLH, Landsforeningen for lhbt
LNU - Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorg
LPP - Landsforeningen for Pårørende innen psykisk helse
MA - rusfri trafikk og livsstil
MA-Ungdom
MENiN Myalgisk Encefalopati Nettverket i Norge
Menneskeverd
Mental Helse
Mental Helse Ungdom
Multippel Sklerose Forbundet i Norge

Nei Til EU
NOAH - For Dyrs Rettigheter
Noregs Mållag
Noregs Ungdomslag
Norges Bygdekvinnelag
Norges Døveforbund
Norges Fibromyalgi Forbund
Norges Handikapforbund
Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner
Norsk Fosterhjemforening
Norsk Glaukomforening
Norsk musikkråd
Norsk Organisasjon for Dyreassistert Terapi
Norsk Pensjonistforbund
Norsk Revmatikerforbund
Norsk teaterråd
Norske Samers Riksforbund
PAWA - PanAfrican Womens Association
Personskadeforbundet LTN
Psoriasis- og eksemforbundet
PWN Norway (Professional Women's Network)
RE:ACT
Retinitis Pigmentosa Foreningen i Norge
Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO)
Samarbeidskomiteen Hjelp Jødene Hjem
Samisk KvinneForum
Seniornett Norge
Seniorsaken
Sex og politikk
SingelSammen!
Spilleavhengighet Norge
Stiftelsen Rettferd for taperne
Straffedes Organisasjon i Norge (SON)

TMD-Foreningen
Ungdom & Fritid
Ungdom mot narkotika
Ungdomsgruppen i Kreftforeningen
Unge Funksjonshemmede
UngOrg - Barne- og ungdoms-organisasjonene i Oslo
Velferdsalliansen
Velforbundet
Vellenes Fellesorganisasjon
Veteranforbundet SIOPS

Internasjonale organisasjoner

ADRA Norge
AFS Norge Internasjonal utveksling
Aiesec Norge/ Norway
Amnesty International Norge
Care Norge
Caritas Norge
CISV Norge
Deaf Aid
Den norske Helsingforskomité
Europabevegelsen i Norge
Flyktninghjelpen
Foreningen Norden
Hope in Action Norway
Indias Barn
Kirkens Nødhjelp
Lions Club International MD 104
Lærernes Misjonsforbund
Misjon uten grenser
Norsk Folkehjelp
Norway International Network (NIN)
Plan Norge
Redd Barna
Stiftelsen Norsk Nødhjelp
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge

Strømmestiftelsen
Xanaano / Foreldreløse Barn i Midt
Somalia
Y's Men International Region Norge

Kultur og fritid

Bandorg
Bergen Internasjonale Kultursenter
(BIKS)
Damini House of Culture
De Unges Orkesterforbund
DIS-Norge, Slekt og data
Folkeakademienes Landsforbund
Folkemusikk og Folkedansorganisasjonen
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HATS (Hålogaland Amatørteaterselskap)
Hyperion - Norsk Forbund For
Fantastiske Fritidsinteresser
KANDU - Kreativ Aktiv Norsk
DataUngdom

Klassisk - Organisasjon For
Konsertarrangører
Korpsnett Norge
Landsforbundet av Motorhistoriske
Kjøretøyklubber
Landsforbundet Teatrets Venner
Norges Husflidslag
Norges Idrettsforbund og Olympiske og
Paralympiske komité
Norges Korforbund
Norges Kulturvernforbund
Norges Musikkorps Forbund
Norges Skotthyllforbund
Norsk arkivråd
Norsk Filmklubbforbund (NFK)
Norsk Forening for Fartøyvern

Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Mongolsk Forening
Norsk Sangerforum
Norske konsertarrangører
Norske Kunstforeninger
Norske symfoni-orkestres landsforbund
NASOL
Skiforeningen
Stiftelsen Trondheim Jazzfestival
Ung Kirkesang

Natur-, miljø- og dyrevern

Det Norske Travelskap
Dyrebeskyttelsen Norge
Forum for Natur og Friluftsliv Vestfold
(FNF)
Friluftslivets fellesorganisasjon
Miljøstiftelsen Bellona
Natur og Ungdom
Naturvernforbundet

Rekreasjon og sosiale foreninger

4H Norge
Albansk Ungdom
Art of Living Foundation - Norge
Den Norske Bamseklubben
Den Norske Turistforening (DNT)
Den Sudanesiske Foreningen
Der Du Bor - Grenland
Det Norske Hageselskap
Framfylkingen LOs barne- og familie-
organisasjon
Frivillig Gulset / Gulset Nærmiljøsen-
ter
Kiwanis International District Norden
Kjeringråd
LIN (Likestilling Inkludering og

Nettverk)
Norges KFUK-KFUM
Norges KFUK-KFUM speidere
Norges Kvinne- og familieforbund
Norges Sopp- og Nyttevekstforbund
Norges speiderforbund
Norsk Bridgeforbund
Norsk Kennel Klub
Norsk-Russisk Kultursenter
Polyteknisk forening
Rabea Kvinneforening
Stiftelsen Livsglede for Eldre

Sosiale tjenester

Bibi Amka
Familieklubbene i Norge
Fattighuset
Frelsesarmeen
Haraldvangens venner
Home-Start Familiekontakten Norge
Kirkens SOS i Norge
LEVE - Landsforeningen for etterlatte
ved selvmord
Natteravnene
Norges Blindeforbund
Norges Blindeforbunds Ungdom
Norges Røde Kors
Norske Kvinners Sanitetsforening
Norske Redningshunder
Organisasjonen ATROP Støtte &
Ettervernssenter
Organisasjonen Voksne for Barn
Prison Fellowship Norge
Reform - ressurs-senter for menn
Stiftelsen Fransiskushjelpen
Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Bergen
Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo

Stiftelsen Kirkens Sosialtjeneste
Stiftelsen Retretten
Stiftelsen Robin Hood Huset
Støtteforeningen for Kreftrammede
Tamilsk Ressurs- og Veiledningssenter
Telefonkontakt for eldre og uføre
Termik Rana

Tros- og livssynsorganisasjoner

Ahmadiyya Muslim Jamaat
Brunstad Christian Church
Buddhistforbundet
Den norske misjonsallianse
Det Norske Bibelselskap
Det norske misjonsselskap
ECKANKAR Norge
Familie & Medier
Foreningen Kristen Riksradio
Frikirkelig Barne- og Ungdomsunion
Human-Etisk Forbund
Humanistforbundet
Humanistisk Ungdom
Indremisjonsforbundet
Islamsk Opplærings-senter
Kirkerådet
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)

Misjonsforbundet
Misjonsforbundet UNG
New Life Mission
Norges Kristelige Student- og
Skoleungdomslag
Norges Kristne Råd
Norges Samemisjon
Norges Unge Katolikker
Normisjon
Norsk Luthersk Misjonssamband
Norske Kirkeakademier

Norway Chin Christian Federation
Oslo Katolske Bispedømme
Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet
Stiftelsen Frogner Menighetshus
STL Samarbeidsrådet for Tros- og Livs-
synssamfunn
Syvendedags Adventistforbundet - Den
Norske Union
Søndagsskolen Norge
Trumpet Of Faith Ministries And Holy
Church Of Jesus
Vatnar Kristne Fellesskap

Utdanning og forskning

Kristelig studieforbund (K-stud)
Musikkens studieforbund
Studieforbundet Funkis
Studieforbundet kultur og tradisjon
Voksenopplæringsforbundet (VOFO)

Annet

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering
Vestre Aker Frivillighetssentral

